

بررسی تطبیقی نظام ارزیابی کیفیت برنامه درسی تربیت معلم در دو کشور ایران و آلمان

محبوبه اسکندری راد^۱، دکتر لادن سلیمی^۲

^۱ دانشگاه آزاد ساری، eskandaryrad1396@gmail.com

^۲ دانشگاه آزاد ساری، s.ladan@yahoo.co

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، بررسی تطبیقی نظام ارزیابی کیفیت برنامه درسی تربیت معلم در دو کشور ایران و آلمان به منظور اصلاح و بهبود برنامه درسی تربیت معلم کشور می‌باشد. واحد نمونه در این پژوهش کشور آلمان است که براساس نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده است به این علت که این کشور بعد از جنگ جهانی دوم توانسته است به سرعت و با برنامه‌های مدون و منظم جزء کشورهای درجه اول دنیا در زمینه آموزش معلمان باشد. روش این پژوهش تطبیقی بوده و اطلاعات موردنیاز آن برای پاسخگویی به سوالات، از طریق اسناد و مدارک کتابخانه‌ای و گزارش‌های تحقیقی و جستجو در شبکه جهانی اینترنت و سایت‌های وزارت آموزش و پرورش مورد مطالعه گردآوری شده است. الگوی مورد استفاده در این زمینه الگوی

مقدمه

برنامه‌ریزی برای آموزش و تربیت معلمان از مهم‌ترین مسائل هر نظام آموزشی پویا و کارآمد به شمار می‌رود. با در نظر گرفتن چنین الویتی برای نظام تعلیم و تربیت بهتر می‌توان به نقش و اهمیت تربیت معلمان که پرچم‌دار اصلی این حرکت هستند پی برد [۱۲]. در آموزش و پرورش به هیچ تحول علمی یا نوآوری مطلوب نمی‌توان دست یافت مگر اینکه پیشاپیش در شیوه‌های کاری معلمان به عنوان کارگزاران واقعی تغییرات متناسب به وجود می‌آید رمز سلامتی و بالندگی نظام-های تعلیم و تربیت را باید در سلامت، رشد و بالندگی معلم جستجو کرد [۱۰].

اما اینکه به کارگیری معلمان از چه فرایندی پیروی می‌کند و چه مراحل را می‌پیماید، یا چه بخش‌ها و واحدهایی در وزارت آموزش و پرورش درگیر این مسأله می‌باشند: اغلب از نظرها دور مانده است. از این رو اقدام به انجام تحولات اساسی در آموزش و پرورش و در متن آن تحول در تربیت معلم به عنوان زیربنای توسعه و بر پایه نیازهای امروز و تجربه‌های جهانی، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است [۶]. بهبود کیفیت برنامه‌های آموزش همیشه مورد توجه و دقت دست اندرکاران و سیاست‌گذاران و نظریه‌پردازان آموزش و پرورش است. شناخت واقعیت‌ها، شرایط، موانع، منابع و امکانات موجود در فرایند هر برنامه-ریزی از اهمیت بسزایی برخوردار است [۵].

بردی است که دارای چهار مرحله توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه می‌باشد. در این الگو ابتدا اطلاعات موردنیاز درباره کشورهای مورد مطالعه گردآوری و تفسیر شدند، سپس طبقه‌بندی و در مرحله آخر تفاوت‌ها و شباهت‌ها مورد بررسی و مقایسه قرار گرفتند. نتایج بدست آمده در مقاله حاضر حاکی از اختلاف معنادار و تفاوت اساسی بین نظام ارزیابی کیفیت برنامه درسی ایران و کشور آلمان در حوزه‌های ارزیابی برنامه درسی، محتوا برنامه درسی و فرایند یاددهی و یادگیری در برنامه درسی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: بررسی تطبیقی، نظام ارزیابی کیفیت برنامه درسی، نظام تربیت معلم

در این راستا دستیابی به وضعیت مطلوب، مستلزم طرح جامعی است. طرحی که همه بخش‌های آموزش و پرورش را مورد ملاحظه قرار داده و براساس آن خطی شی لازم را تعیین کند. نظام آموزشی کشور ایران در این میان دستخوش تحولاتی نه چندان گسترده است. از آنجا که اعمال تغییرات هنوز شکل آرمانی به خود نگرفته است. مطالعات جامعه درباره تجربه‌های آموزشی کشورهای مختلف به ویژه کشورهایی که از شرایط و امکانات بهتری برخوردار هستند سودمند می‌باشد [۹]. براساس اعلامیه جهانی آموزش برای همه که در سال ۱۹۹۰، کنفرانس جهانی آموزش و پرورش در یونسکو آن را صادر کرده، یکی از زیرساخت‌های مهم و کارساز در این زمینه بهسازی تربیت معلم قلمداد شده است [۱۱]. در تاریخ آموزش و پرورش و در نتیجه در تاریخ تربیت معلم کشورهای مختلف جهان حرکت‌هایی که منجر به تغییر نظام‌های تربیت معلم شده وجود داشته است. اما تا قبل از نیمه دوم قرن بیستم، اغلب نظام‌های تربیت معلم در ساختارهای سنتی خود و مشابه آن‌ها و غالباً اقتباس گونه از الگوهای متداول اروپایی عمل میکردند [۶].

بررسی تاریخچه تربیت معلم در ایران، از آغاز تأسیس دارالفنون به عنوان نخستین مرکز تربیت معلم تاکنون نشان می‌دهد که گرچه این نهاد تربیتی دستخوش تغییرات و بازنگری مستمر به ویژه در جهت توسعه کمی قرار گرفته است به علت ضعف فرهنگ برنامه‌ریزی علمی و جامع، امروزه به اعتقاد کارشناسان وزارت آموزش و پرورش با تنگناها و نارسایی‌های بسیاری مواجه است. از جمله کمبود اعتبارات مالی، نبرد اهداف مشخص در زمینه‌ی گزینش و مهیاسازی معلمان و استخدام